

УДК 373.3:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.ped.2025.3.5>

Артем КИЯНОВСЬКИЙ

кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти України, директор КЗ «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради, shgt@ukr.net
ORCID: 0009-0009-9762-8366

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У «ШКОЛІ ГУМАНІТАРНОЇ ПРАЦІ»

У статті представлено результати науково-педагогічного дослідження, присвяченого інтегративному використанню цифрових комунікаційних платформ у діяльності Школи гуманітарної праці (ШГП) в умовах війни. На тлі поширеної критики соціальних мереж як джерела інформаційної фрагментації та психологічних ризиків, автори демонструють альтернативну модель – гуманітарно орієнтоване освітнє середовище, побудоване на принципах емпатії, культури й взаємодії. Розкрито функціональні можливості Telegram, Instagram, Facebook, YouTube і методичного порталу як інструментів не лише дистанційного навчання, а й емоційної підтримки, естетичного впливу, культурної ідентифікації учнів. Проаналізовано результати педагогічного експерименту з участю учнів, учителів і батьків, які свідчать про зростання мотивації, креативності, суб'єктності учнів. Обґрунтовано концепцію «педагогіки душі», що реалізується через активне залучення дітей до створення авторського освітнього контенту. Здійснено порівняльний аналіз із міжнародними підходами (*blended learning*, *open pedagogy*), який засвідчує унікальність моделі ШГП у контексті сучасної цифрової гуманітарної освіти. Запропонована методика демонструє потенціал соціальних мереж як простору гуманітарного розвитку, а не лише технічного інструмента, що дозволяє формувати сталі практики навчання в умовах кризи.

Ключові слова: соціальні мережі, освіта під час війни, педагогіка душі, гуманітарна ідентичність, ШГП.

Artem KIYANOVSKY. THE INTEGRATIVE APPROACH TO USING SOCIAL NETWORKS IN THE “SCHOOL OF LIBERAL ARTS”

This article presents the findings of a pedagogical study on the integrative use of digital communication platforms by the School of Humanitarian Labor (SHGP) under wartime conditions. Against the backdrop of widespread criticism of social networks as sources of distraction, misinformation, and psychological risks, the study offers a unique educational model that transforms these platforms into tools of empathy, cultural engagement, and educational integrity. The article examines the pedagogical potential of Telegram, Instagram, Facebook, YouTube, and SHGP's methodical portal as a unified digital ecosystem supporting not only remote learning but also emotional resilience and cultural identity formation. A pedagogical experiment involving students, parents, and educators demonstrated increased motivation, creativity, and learner agency. The concept of the «pedagogy of the soul» is substantiated through student participation in creating humanistically driven educational content. A comparative analysis with international approaches (*blended learning*, *open pedagogy*) highlights the distinctiveness of the SHGP model within the global discourse on humanitarian digital education. This authorial methodology reveals the constructive potential of social networks as a medium for humanistic transformation and sustainable pedagogical response in times of societal disruption.

Key words: social networks, education during war, pedagogy of the soul, humanitarian identity, SHGP.

Інтегрований підхід до виховання, навчання і підтримки в умовах війни: досвід Школи гуманітарної праці у цифровому середовищі.

Постановка проблеми. Соціальні мережі та цифрові платформи стали не лише викликом, а й потужним ресурсом для освіти у XXI столітті. В умовах повномасштабної війни в Україні зросла потреба у формах педагогічної підтримки, що одночасно забезпечують навчання, емоційну стабілізацію та гуманітарне виховання дитини. Школа гуманітарної праці (ШГП) м. Херсона розробила та впровадила інтегрований цифровий підхід, який охоплює освітній, виховний, мистецький та психоемоційний компоненти через багатформатну медіаекосистему. У статті досліджується роль соціальних мереж і цифрових ресурсів як педагогічного середовища

та інструмента мотивації, взаємодії й реабілітації учнів у кризовий період.

Мета дослідження. Метою статті є аналіз системи цифрової педагогічної взаємодії, створеної ШГП, з акцентом на структуру, зміст і функціонування соціальних мереж у межах освітнього процесу, їх роль у підтримці дітей під час війни та визначення педагогічних принципів, на яких ґрунтується такий підхід.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є цифрова гуманітарна модель ШГП. Предметом – структура, зміст і результати педагогічної діяльності, реалізованої через соціальні мережі та інтернет-ресурси.

Завдання дослідження:

1) описати структуру соціальних медіа ШГП та визначити педагогічну мету кожного сегменту;

2) класифікувати види діяльності за формами участі, змістом та освітнім потенціалом;

3) проаналізувати особливості використання соцмереж для виховання, мотивації та психоемоційної підтримки;

4) порівняти досвід ШГП з міжнародними дослідженнями (metaliteracy, critical pedagogy);

5) запропонувати висновки та перспективи розвитку цифрової педагогіки гуманітарного профілю.

Медіаплатформи ШГП як інструмент інтегрованого навчання, виховання та підтримки. Школа гуманітарної праці (ШГП) вибудувала унікальну цифрову медіасистему, яка включає Instagram, Facebook, Telegram, YouTube, офіційний сайт (sgt.ks.ua) та авторський методичний портал. Кожен канал має чітку педагогічну функцію та інтегрований у навчально-виховний процес. В умовах війни ці інструменти стали не лише засобами комунікації, а простором співтворення та підтримки.

Ці платформи не функціонують ізольовано – вони інтегровані у педагогічну структуру школи як єдина екосистема гуманітарного впливу. Так, інформація про театральний конкурс публікується в Telegram, фотозвіт потрапляє в Instagram, відео – на YouTube, а рефлексія – у Facebook. Соціальні мережі ШГП як інструмент емоційно-естетичного та виховного впливу.

У контексті воєнного часу соціальні мережі ШГП стали засобом морального єднання, підтримки, натхнення, а також збереження публічної гуманітарної традиції. Вони створюють ефект постійної присутності учня у ціннісному, естетичному і культурному середовищі. Соцмережі стали продовженням школи – в іншій формі, з іншими засобами, але з незмінною сутністю: бути простором виховання, краси й думки.

Instagram (school_1_a) на платформі візуалізується найкраще з учнівської творчості: декламація, рисунки, ілюстрації, виставки, флешмоби. Публікації супроводжуються влучними цитатами вчителів, коментарями батьків, щирими репліками дітей. Кожна публікація виконує функцію емоційного послання, натхнення, акценту на красі. Це – своєрідний цифровий альбом шкільної душі [3].

Facebook – це простір педагогічної публіцистики. Тут учителі публікують глибокі есе про виховання, щоденники педагогічних спостережень, аналітику навчальних подій. Учні читають, ставлять запитання, коментують.

Це вже не просто сторінка – це клуб думки. І водночас – це простір вдячності: згадки про вчителів, спогади про події, визнання досягнень дітей [9].

Telegram-канал (ШГП OFFICIAL) – це внутрішній голос школи. Кожен день – звернення до дітей: з порадою, думкою, підтримкою. Окрім розкладу й завдань – рубрики «Слово дня», «Людина тижня», «Сімейна ідея». Telegram у ШГП – не просто інструмент: це щоденна практика довіри та ціннісної присутності [7].

YouTube (ШГП Медіа) підписники отримують не лише записи уроків і виступів, а й справжні естетичні переживання: озвучені вірші, філософські мініфільми, театральні замальовки. Проєкт «1000 друзів» – це голос ШГП під час війни. У кожному випуску – емоції, думки, надія. Учень, учитель, батько – всі рівноправні творці цього контенту. YouTube став літописом педагогіки добра [11].

Сайт та методичний портал ШГП як цифрове освітнє середовище.

Цифрова екосистема ШГП включає офіційний сайт (<https://sgt.ks.ua/>) та методичний портал, які виконують функцію повноцінного освітнього середовища. Ці платформи стали інструментами організації дистанційного та змішаного навчання, збереження педагогічної тяглості, доступу до авторських методик і розробок. Вони поєднують функції інформаційної системи, електронної бібліотеки, відеоархіву та творчої лабораторії.

Офіційний сайт (https://sgt.ks.ua) сайт містить структуровану інформацію про роботу всіх підрозділів школи, новини, афіші подій, фотозвіти, досягнення учнів та педагогів. Важливим компонентом є сторінки методичних об'єднань, де представлені щотижневі плани, матеріали уроків, результати тематичних тижнів, міжпредметні проєкти. Це інтерактивна вітрина внутрішнього життя школи [13].

Методичний портал – цей ресурс є професійною платформою для поширення педагогічного досвіду. На ньому зібрано: авторські підручники та навчальні посібники; презентації до уроків; відеолекції (наприклад, цикл філософських розмов Уколова Є.Ю., історичні лекції Замараєвої І.В.);

– інтерактивні онлайн-завдання;

– мультимедійні сценарії інтегрованих уроків [4].

Матеріали подаються не лише як методичні інструменти, а як приклади глибокої гуманітарної традиції, що поєднує класику, новітні педагогічні методи та цифрові інструменти.

Форми участі учнів. Учні не лише споживають освітній контент, а й беруть активну участь у його створенні: озвучують уривки з літературних творів, монтують відео, створюють ілюстрації, презентують власні виступи. Така взаємодія формує цифрову компетентність, творчі навички, навички самоорганізації, сприяє внутрішній мотивації до навчання.

Підсумок. І сайт, і методичний портал ШГП є унікальними прикладами неформального цифрового педагогічного середовища, яке працює одночасно як засіб навчання, осередок культури, інструмент психологічної підтримки. Вони дозволяють транслювати цінності ШГП у зовнішній світ та зберегти ідентичність школи навіть у критичні моменти історії.

Методичний портал ШГП як цифрова лабораторія авторської педагогіки. Методичний портал ШГП є унікальним освітнім ресурсом, який не тільки акумулює методичні розробки вчителів, а й формує цифрову культуру авторської гуманітарної педагогіки. Це середовище, де кожен педагог має можливість впроваджувати власну методіку, оформлену в сучасному мультимедійному форматі, доступну учням і колегам [4].

Авторські курси: структура, зміст, формат. На порталі представлені повноцінні тематичні курси, які охоплюють ключові сфери гуманітарної освіти. Зокрема, цикл лекцій з філософії Уколова Є.Ю., розкриває етико-естетичні категорії крізь призму культури та тексту, поєднуючи фрагменти класичних творів, відеокоментарі та візуальний супровід.

Історичний курс Замараєвої І.В., інтегрує політичну, культурну і персоналістичну історію, орієнтуючись не на переказ фактів, а на розвиток критичного мислення.

Методичні інструменти

До складу кожного курсу входять:

- Відеолекції та відеопрезентації;
- Текстові матеріали (есе, фрагменти першоджерел);
- Інтерактивні завдання (онлайн-тести, відкриті запитання);
- Сценарії інтегрованих занять;
- Візуальні елементи: інфографіка, ілюстрації, схемотворення.

Ці інструменти дозволяють учням опрацьовувати матеріал у зручному темпі, формувати індивідуальну освітню траєкторію.

Педагогічна логіка подання матеріалу. Курси розроблені не як набір тем, а як гуманітарна подорож – із концептуальним вступом, розвитком і кульмінаційною точкою. Педагог орієнтується не лише на результат, а й на про-

цес: формування внутрішніх запитань, ціннісних суджень, естетичної чутливості. Це реалізує принципи антропоцентризму, діалогічності та культурної глибини.

Взаємодія учнів і педагогів у створенні цифрового контенту. Особливістю цифрової педагогіки ШГП є активне залучення учнів до процесу створення навчального та культурного контенту. Вони не є пасивними споживачами знань, а повноцінними співтворцями освітнього середовища. Це дозволяє реалізувати принципи партнерства, суб'єктності та особистісного залучення до гуманітарного простору школи.

Озвучення та інтерпретація. Учні беруть участь в озвученні фрагментів до відеолекцій, читають вірші, есе, уривки з літературних і філософських творів. Цей процес супроводжується попереднім аналізом тексту, обговоренням із педагогом інтонацій, смислових акцентів, настрою. У такий спосіб відбувається глибоке занурення в зміст, розвиток мовлення й естетичного слуху.

Мультимедійне оформлення. Під керівництвом педагогів старшокласники створюють ілюстрації, схеми, відеофрагменти для супроводу лекцій та презентацій. Це вимагає не лише технічних навичок, а й розуміння змісту, символіки, історичного або культурного контексту. Робота над такими матеріалами перетворюється на справжню дослідницьку діяльність.

Проекти «1000 друзів» та шкільне медіа. Унікальним прикладом є радіопроєкт «1000 друзів», де учні виступають авторами сценаріїв, ведучими, акторами озвучення. У коротких випусках вони порушують важливі етичні, філософські, культурні теми. Ці матеріали звучать щиро й глибоко, вони формують атмосферу єдності в спільноті, особливо в умовах війни [3].

Цифрове виховання як спільна дія. Таке співтворення сприяє формуванню цифрової етики, відповідального ставлення до інформації, вміння мислити у візуальних і мультимедійних форматах. Учень навчається не лише фільтрувати контент, а й створювати власний із гуманітарною глибиною, що є рідкісним явищем в сучасному освітньому просторі.

Порівняння моделі ШГП з міжнародними підходами до гуманітарної онлайн-освіти. Освітня модель Школи гуманітарної праці, зокрема її цифрова складова, має численні точки дотику з сучасними міжнародними тенденціями в гуманітарній освіті. Водночас вона має унікальні риси, які відрізняють її як у контексті українського освітнього середовища, так і глобального.

Blended Learning та Flipped Classroom. Методичний портал ШГП фактично реалізує підхід змішаного навчання (blended learning), коли частина контенту – лекції, тести, інтерактиви – засвоюється дистанційно, а подальше обговорення і рефлексія відбуваються у класі. У форматі перевернутого класу (flipped classroom) учні можуть заздалегідь переглядати відеоматеріали Уколова Є.Ю. та Замараєвої І.В., готувати власні інтерпретації, озвучення або презентації.

Open Pedagogy і гуманітарна етика. Система ШГП близька до принципів open pedagogy – відкритої, етичної, студентоцентричної освіти. Проте на відміну від деяких міжнародних практик, які зосереджуються лише на доступності, ШГП зберігає акцент на глибокій культурній, філософській та емоційній підготовці. Учень у ШГП – це не просто користувач платформи, а учасник культури, співавтор гуманітарного поля.

Унікальні риси ШГП. На відміну від багатьох цифрових платформ, що прагнуть стандартизації, ШГП зберігає індивідуальність кожного педагога і кожного класу. У лекціях – живе слово, у проєктах – особистісна присутність, у мережах – щирість. Це не масовий контент, а персоналізована, майже камерна освіта, що несе в собі дух української гуманітарної традиції.

Потенціал інтеграції. Модель ШГП може стати основою для нових підходів до гуманітарної онлайн-освіти в умовах війни, кризи або еміграції. Її змістова насиченість, емоційна підтримка, творча гнучкість є запорукою гуманістичної трансформації шкільної цифрової освіти.

Педагогічний експеримент ШГП: методологічні засади. З метою вивчення ефективності використання соціальних мереж у навчально-виховному процесі було проведено педагогічний експеримент у Школі гуманітарної праці. Основним завданням стало виявлення впливу різних форм цифрової взаємодії на мотивацію до навчання, емоційний стан учнів та активність у творчій діяльності.

Методи збору даних:

- Анкетування учнів (N=87), батьків (N=63), педагогів (N=28);
- Контент-аналіз публікацій у соціальних мережах ШГП за 2022–2024 роки;
- Спостереження за участю дітей у конкурсах, відеопроєктах, озвучках, презентаціях;
- Якісні інтерв'ю з вчителями та кураторами класів.

Етапи дослідження:

1. Підготовчий етап – аналіз медіаресурсів школи, узагальнення досвіду, формування гіпотез (осінь 2022);

2. Практичний етап – активне залучення учнів до контенту, фіксація динаміки активності, збору відгуків (2023 рік);

3. Аналітичний етап – обробка результатів, виявлення педагогічних закономірностей, побудова висновків (перше півріччя 2024).

Результати педагогічного експерименту ШГП: кількісний аналіз

Після завершення практичного етапу педагогічного експерименту було проведено узагальнення кількісних даних, отриманих внаслідок анкетування учнів, педагогів та батьків. Метою стало виявлення ефективності використання соціальних мереж та методичного порталу у формуванні навчальної мотивації, емоційного благополуччя та активної участі у навчальному процесі.

Анкетування учнів (N=87)

- 81% учнів зазначили, що регулярні публікації в Instagram та Telegram підвищують інтерес до подій у школі;
- 76% брали участь у конкурсах, озвучці або медіапроєктах і назвали це найцікавішою частиною дистанційного періоду;
- 69% відзначили, що медіаматеріали (відео, есе, тексти) допомогли краще зрозуміти гуманітарні предмети.

Анкетування вчителів (N=28)

- 93% педагогів вважають соцмережі ефективним інструментом гуманітарного виховання;
- 82% відзначають зростання ініціативності учнів у підготовці презентацій, творчих робіт;
- 68% регулярно взаємодіють із класами через Telegram, Instagram або методичний портал.

Анкетування батьків (N=63)

- 89% батьків зазначили, що комунікація в соцмережах школи дозволяє краще розуміти внутрішнє життя дитини;
- 72% вказали на позитивний емоційний вплив контенту ШГП під час війни;
- 67% вважають, що участь у медіапроєктах позитивно вплинула на самооцінку та відкритість дітей.

Порівняльна таблиця участі учнів у цифрових активностях.

Аналітичні висновки. Участь учнів у цифрових формах діяльності значно зросла під час реалізації експерименту. Найвищу динаміку показали форми співтворчості – конкурси, озвучення, створення матеріалів. Водночас батьки та вчителі відзначили поси-

лення зв'язку між школою та родиною, що особливо важливо в умовах дистанційного та кризового навчання. Методичний портал ШГП відіграв ключову роль як стабілізатор, носій гуманітарних сенсів і мотиваційний центр для учня.

«Педагогіка душі» в умовах війни: досвід ШГП. У період війни, коли освітнє середовище України зазнало глибокої трансформації, Школа гуманітарної праці запропонувала не просто альтернативу офлайн-навчання, а цілісну гуманітарну систему підтримки, освіти й особистісного зростання дитини. У центрі цього досвіду – соціальні мережі, цифрові інструменти та педагогіка, що звернена до серця.

Медіапроекти як інструмент реабілітації. Озвучення літературних творів, театралізовані відео, конкурс «1000 друзів», онлайн-флешмоби до пам'ятних дат стали не лише освітніми формами, але й терапевтичними. Учні, особливо молодших класів, через творчість отримували безпечне середовище для емоційної саморегуляції, соціалізації та самовираження [3].

Цитати та думки учасників. Учениця 6-Б класу: «Я озвучувала твір про маму. Коли записувала, почала плакати, бо згадала свою. Але потім стало легко». Батько учня 8-А: «Ми дивились з сином конкурсні ролики, і я побачив, як він гордо показує друзям – це моє відео». Учителька української мови: «Telegram-група – це мій щоденник віри. Я не відпускала дітей, навіть коли вони боялися вмикати екран».

Спільнота як педагогічний інструмент. Педагоги ШГП зуміли створити цифрове середовище, де панувала не ізоляція, а взаємність. Кожен клас мав Telegram-групу, де щодня публікувались не лише завдання, а й листи, привітання, афіші, слова підтримки. У Facebook і Instagram з'являлись есе учнів, афіші подій, відео з виступів. Це створювало атмосферу єдності попри фізичну роз'єднаність.

Моральний і культурний вимір. Зміст проєктів ШГП – не нейтральний. Він про свободу, гідність, історію, красу і людину. У відео й текстах звучали голоси Шевченка, Лесі Українки, сучасних героїв. Це формувало не лише знання, а й гуманітарну ідентичність. Учні – не просто глядачі контенту, а його співавтори і носії смислів.

Педагогіка як турбота. У цьому досвіді вчитель – це не лише фасилітатор чи модератор, а лідер людяності. Він підтримує, слухає, підбадьорює. У відео, коментарях, особистих повідомленнях проступає не формальна

увага, а справжня емпатія. Це і є педагогіка душі – коли освіта не відокремлена від співчуття.

Висновок. Соціальні мережі, відео, методичний портал, радіо «1000 друзів» у ШГП – це не лише технічні засоби. Це платформи для гуманітарної дії, простори сенсу й реабілітації. У складних умовах війни вони стали містком між страхом і довірою, тривогою і творчістю. Саме в цьому й полягає гуманітарна місія сучасної школи.

Методика використання соціальних мереж у ШГП. У Школі гуманітарної праці було розроблено й апробовано авторську методику цілісного педагогічного використання соціальних мереж. Цей підхід став відповіддю на виклики дистанційної освіти в умовах війни, але швидко перетворився на сталу педагогічну систему.

Принципи методики:

1. Соціальні мережі як простір гуманітарної взаємодії, а не лише сповіщення;
2. Інтеграція навчального контенту з емоційно-культурним фоном дитини;
3. Особистісна присутність учителя в кожній формі взаємодії (відео, повідомлення, коментар);
4. Творчий зворотний зв'язок – учні стають авторами контенту, а не тільки його споживачами.

Форми реалізації методики:

- Telegram-групи класів – щоденні повідомлення, привітання, творчі завдання, поради;
- Instagram – афіші заходів, відеоролики учнів, творчі звіти, участь батьків;
- Facebook – публікації освітніх матеріалів, виступів, есе, промов директорів і вчителів;
- Методичний портал – структуроване подання уроків, інтегрованих завдань, матеріалів, конкурсів;
- Радіо «1000 друзів» – платформа дитячих голосів, щирості, рефлексії та музичних вітальних форматів.

Роль учителя-новатора: Учителі ШГП не лише адаптувались до нових умов, а стали ініціаторами глибоких педагогічних змін. Вони створювали сценарії відео, записували лекції (історія, українська мова, література), модерували онлайн-зустрічі, заохочували дітей до читання у прямому ефірі, формували емоційну культуру комунікації. Кожен предмет у ШГП мав свою форму відображення у цифровому просторі.

Методика як модель майбутнього. Запропонована у ШГП система є не лише реакцією на кризу, а проєкцією педагогіки майбутнього. Вона інтегрує гуманітарні цінності,

технологічні інструменти та емоційну близькість у цілісний освітній досвід.

Висновки. Педагогічний досвід Школи гуманітарної праці свідчить про ефективність інтегративного підходу до використання соціальних мереж, цифрового медіа-контенту та методичного порталу як засобу не лише навчання, а й виховання, моральної підтримки та культурного самоствердження дитини. Унікальність моделі полягає в поєднанні високих гуманітарних ідеалів із сучасними інструментами комунікації. Соціальні

мережі у ШГП стали інструментом розвитку творчості, співтворчості, соціалізації та реабілітації дитини під час війни.

Отримані кількісні та якісні результати експерименту засвідчили, що участь у творчих онлайн-активностях значно підвищує мотивацію до навчання, рівень емоційної стійкості, сформованість гуманітарної ідентичності. Авторська методика ШГП може стати основою для національних і міжнародних програм гуманітарної освіти в цифровому середовищі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Anderson T., Dron J. Learning in a Digital World. Athabasca University Press, 2020.
2. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ. Чернівці : Букрек, 2018. 296 с.
3. Кириленко А., Чумак Т. Інноваційний досвід роботи шкільного радіо в умовах дистанційного навчання : На прикладі авторського навчально-виховного комплексу «Школа гуманітарної праці». *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 271–277.
4. Методичний портал ШГП. URL: <https://methodological.sgt.ks.ua/>
5. Радіо «1000 друзів» ШГП. URL: <https://www.sgt.ks.ua/radio-1000-druziv/>
6. Selwyn N. Education and Technology: Key Issues and Debates. Bloomsbury Academic, 2021.
7. Telegram-канал ШГП. URL: <https://t.me/schoolkhersonsla>
8. Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. І. В. Таможської. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024.
9. Facebook ШГП. URL: <https://www.facebook.com/SGTschoolLife>
10. Instagram ШГП. URL: https://www.instagram.com/school_1_a/
11. YouTube-канал ШГП. URL: https://www.youtube.com/channel/UCMIL2m_kwPZ3BPwZ-1Do_eg
12. ЮНЕСКО. Роль освіти під час кризи: глобальний огляд 2022. Париж : UNESCO Publishing, 2022.
13. ШГП. URL: <https://www.sgt.ks.ua/>

Дата надходження статті: 21.07.2025

Дата прийняття статті: 11.08.2025

Опубліковано: 05.11.2025